

УДК 005.412

Панкова А.Ю.¹, Комишова Н.С.²

¹ канд.екон.наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ФЕУ-319 НУ «Запорізька політехніка»

УДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРИ ТА ЕЛЕМЕНТІВ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи. Органами місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст, є районні та обласні ради. Питання організації управління районами в містах належить до компетенції міських рад. Сільські, селищні, міські ради можуть дозволяти за ініціативою жителів створювати будинкові, вуличні, квартальні та інші органи самоорганізації населення і наділяти їх частиною власної компетенції, фінансів, майна.

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. відповідно до Конституції України визначає систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Місцеве самоврядування в Україні – це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Система місцевого самоврядування включає:

- територіальну громаду;
- сільську, селищну, міську раду;
- сільського, селищного, міського голову;
- старосту;
- виконавчі органи сільської, селищної, міської ради;
- районні та обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст;
- органи самоорганізації населення.

Механізм управління в системі місцевого самоврядування являє собою сукупність і логічний взаємозв'язок управлінських і самоврядних засобів, способів та важелів, за допомогою яких територіальна громада безпосередньо або через уповноважені нею органи досягає власних потреб і інтересів, виконання повноважень й реалізації цілей власного існування та розвитку в межах власної території.

Ознаки місцевого самоврядування:

- міське самоврядування займає особливе місце в механізмі управління суспільством і державою, виступаючи специфічною формою публічної влади, яка не є складовою частиною механізму державної влади;
- міське самоврядування має особливий об'єкт управління – питання місцевого значення – предмети відання, перелік яких закріплюється законодавством;
- одним із специфічних суб'єктів місцевого самоврядування є територіальна громада. І специфіка полягає в тому, що на місцевому рівні можна розглядати перетворення територіальної громади з учасника управління в його первинного суб'єкта. Як відомо, під управлінням розуміють будь-який цілеспрямований вплив суб'єкта управління на об'єкт управління. Але в умовах самоврядування очевидно сильнішим є вплив управлінської системи самої на себе. Таким чином, є не дві системи – управлінська і та, якою управляють, а одна – само управлінська;
- самостійність місцевого самоврядування, яка знаходить свій вияв у організаційній і матеріально-фінансовій відокремленості, самостійному вирішенні місцевих справ у рамках компетенції, закріпленої законодавством, самостійній відповідальності органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

Принципи, на яких ґрунтується місцеве самоврядування, можна поділити на дві групи:

а) загальні: народовладдя, законність, гласність, колегіальність;

б) спеціальні: поєднання місцевих і державних інтересів, виборність, правова, організаційна та матеріально-фінансова самостійність у межах повноважень, визначених цим та іншими законами; підзвітність і відповідальність перед територіальними громадами їх органів та посадових осіб; державна підтримка та гарантія місцевого самоврядування; судовий захист прав місцевого самоврядування

На нинішньому етапі державотворення процес становлення й розвитку ефективно діючої системи органів місцевого самоврядування позначений значними змінами національного законодавства у сфері організації територіальної владної вертикалі. У сучасних умовах Україна впевнено наближається до європейського типу самоврядування, який принципово відповідає нашим національним традиціям.

Основним завданням сучасної держави є створення найбільш сприятливих умов для реалізації прав і свобод громадян. Але в той же час реалізація завдань, забезпечення визначеного рівня життя. Шляхи і напрямки удосконалення механізмів місцевого самоврядування в умовах кризи населення здійснюється не в державі взагалі, а в конкретних територіальних утвореннях компактного проживання громадян – муніципальних утвореннях, на рівні самоврядування.